

Ὅ,τι μὲ μαγεύει πολλές φορές μέσα στοὺς διανοητικούς τεχνίτες, καὶ τοὺς δημιουργικούς καὶ τοὺς κρητικούς (ξεχωρίζω τὰ εἶδη, ἂν καὶ πιστεύω πῶς καὶ ὁ κρητικός δημιουργεῖ), ὅ,τι μὲ μαγεύει, εἶναι πῶς λέγει καὶ ξελένει. Μ' ἀρέσει δηλονότι τὸ ἄμοιαστο, τὸ ἄλλασμα, ἢ ἀντινομία, ὁ πόλεμος ποὺ βρίσκονται μὲ τὸν ἑαυτὸ τους ἄδελφον, ὥστε νὰ ἀπαρνούται ἐκεῖνο ποὺ προτιήτερα διαλαλούσανε, καὶ νὰ διαλαλοῦν ὅ,τι ἀρνήθησαν· κ' ἕνα πάλεμα κ' ἕνα ρώτημα πάντα. Αὐτὸ ποὺ κίνει τοὺς χοντροκέφαλους, ἢ καὶ τοὺς μονοκόμιατους νὰ κρούουνε : «Φάσκει καὶ ἀντιφάσκει ! Ἄν ξέρει τί λέει ὁ Α, καὶ τὰ συγχίζει ὁ Β». Πλάθεται ἀπὸ τὰ ἀντιφατικά τοῦτα, στὰ χέρια τοῦ στοχαστικοῦ, μιὰ ὁμορφιά ποὺ φέρνει τὴν ἐντύπωση τῆς «κόρης μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά καὶ μὲ τὰ μαύρα μάτια» τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ.

Χοιμάζεται μίτι ἀνετα ροιμένο μιὰς τρισελεύτερης ψηγῆς, μέσα στη μοναξιά τὴν καρτερή, γιὰ νὰ τὴν ἀκαλύψουμε καὶ νὰ μιὰς ξαφνίσουμε, σὰν καινούρια, πρῶματα παλιὰ καὶ ἀσάλευτα, κρυμμένα μέσα στη μύχλια τῶν αἰώνων. Ἔτσι ὁ Τολστόης ἔσπερ' ἀπὸ δυὸ χιλιάδες χρόνια μιὰς εἶπε πῶς ἀνακάλυψε τὸ Βαγ γέλιο.

Οἱ μεγάλες ἐπιστημονικῶς ἀλήθειες, καὶ κατὰ ὑπόθεσιν μονίχα μεγαλονόητες, ποὺ μιὰς κίνοῦν τὴν ἐπιστήμη βολική, καὶ ποὺ τὸν ἐκκολάτουν τὸ δόγμα της. Ἀλλοῦτοι, χωρὶς αὐτές, (σήμερον κινούνται τις, καὶ αἴθριο παραμένοντες τις, σὰ δὲ φεῖλανε κιά, δὲ θὰ μποροῦσε ἢ ἐπιστήμη νὰ τραβήξῃ ἔμπρός. Τὸ εἶπε μὲ λόγια λόγια ὁ Ρενάν, τὸ ἔδειξεν ὁ Claude Bernard, καὶ τὸ παράστησε μὲ ἀλόκληρο βιβλίο ὁ Πουανγκαρέ. Ἔτσι καὶ οἱ κάποις ἀλαφρότεροι βλέποντες τὰ ἀρίματα τοῦ κόσμου, σὰ νὰ χάνουν τὴν ἐπιστασμένη τους πρὸς τὴν Ἐπιστήμη. Οἱ φιλοσοφιστικοὶ λαβαίνων ἀφορμή, νὰ ἐπιχειρήσουν ἕνα μεταφυσικὸ ἀζήτημα στὸν ὄψωτο της σκέψης.

Οἱ Στοχασμοὶ τοῦ Ρενάν καὶ τὰ Τετραῖδια τοῦ Ρενάν. Ἀσκησιολογίαι ποὺ δοκιμάζουσι ἀπέναντος ἢ δέναντι τοῦ νοῦ νὰ βροῖσῃ τὸ ὅπως τοῦ λόγου καὶ τὴν καλλιτεχνικὴ συγκίνησι ἀπὸ τὰ ἀπλά, ἀστέλισσι, γρηναί, ζωφερὰ, ἀταίριαστα, κομματισσι, λακωνικὰ ροιμένα λόγια, χωρὶς καμμιὰ βοήθεια ἀπὸ τίς δυνάμεις ποὺ κίνοῦν τὰ σωστά συγκροτημένα καὶ συγκροτητὰ συνθεμένα βιβλία χωρὶς καμμιὰ προσφυγή σὰν οὐρηγινὰ κλισίματα τῆς φαντασίας.

Μὰ ἢ καταφρόνησι ποὺ δείχνει—καθὼς γράφτηκε

πολλές φορές—πρὸς τὴ στιχορρηγμένη ποιήσι ὁ Τολστόης, δὲν ἔχει νόημα· εἶναι μιὰ ἀπὸ τὰς μανίες τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀνθρώπου, σὰν τὸν ἀντιβαγγελισμὸ καὶ σὰν τὸν ἀντιαιετιστικισμὸν του. Ὁ στίχος ἀντιφυσικός ; κάθε ἄλλο. Γιουμάτη ἀπὸ στίχο ἢ ἀνθρώπινη φωνή. Μιλοῦμε κάθε ὥρα καὶ στιγμὴ μὲ ἱαμβους, μὲ ἀνάπαιστους, μὲ τροχαίους, μὲ δάκτυλους. Μόνον πῶς ἦρθε ὁ ποιητής καὶ τὰ σκόρπια τοῦτα καὶ τὰ ἀκάθαρτα στοιχεῖα τὰ ταίριασε, τὰ ξεκαθάρισε, καὶ τὰ ξανάδωκεν «ἐν τάξει καὶ μεγέθει».

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΛΜΑΣ

ΣΤΗ ΡΙΖΑ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ(*)

Εἶτανε μιὰ πολιτεία, μιὰ πολιτεία ἀτέλειωτη μέσα στὰ βαθειὰ τῆς Ἀνατολῆς—ἔτσι ἄρχισε ὁ γέρος νὰ λέη σ' ἕνα ἀργό, θλιβερὸ τόνο, τὴν ὥρα τοῦ τριανταφυλλένιου δειλινού, ποὺ ὁ ἥλιος κόκκινος, λάγνος, ξαπλωνότανε πάνω σὲ ροδοστρωμένο κρεββάτι γιὰ τὸ μεθύσι τῆς νύχτας.

Δυστυχισμένη πολιτεία ! Ἔνα θεόρατο βουνὸ ἴσαμε τὰ μεσοῦρανα, βαρὺ, μουγγό, συννεφιασμένο πάντα, καταγριασμένο, τῆς ἔκρουβε τὸν ἥλιο, τὸ φωτεινὸ, τὸ ζεστό, τὸ γλυκὸν ἥλιο. Ἄπὸ μαζορὴ δὲ φαινότανε παρὰ μιὰ πιχτή παροῖλα ποὺ σκόρπιζε ἕνα μαῦρον ἥλιο σ' ὅλην τὴν πολιτεία. Τὰ δέντρα σὲ αὐτὴν τὴν πολιτεία φεῖνανε ὡς ἕνα ἕφος καὶ καὶ σταματοῦσανε γιὰ πάντα, δίχως ὄσμη μέσα τους, δίχως τοὺς γενναίους χροῖδες ποὺ τρέφουσε τὴ ζωή. Δέντρο ἀψηλό, γενναῖο, κανένα, παντοῦ δέντρο καμμιὰ παραμένα ποὺ σπείνανε στὸ φέσμη τοῦ ἀνέμου τὸ κεφάλι του τρομαγμένα, μὲ λίγες ριζοῦλες ἀναχλιὰ ἀναχλιὰ χωμένες στη γῆ. Τὰ ζωντανὰ μικροῦσμα, κατασπασμένα, λιγώσα, τὸ νερὸ ποὺ πίνανε θολό, κόκκινο σὰν αἷμα, οἱ καρποὶ τὸ δέντρονε παραγριασμένοι, σκοπιγριασμένοι, οἱ τοῖχοι τὸ σπυτιῶνε νοστεροὶ, λιγδιασμένοι, τὸ χόμα τῆς γῆς μελαγρό, λασπόδιχο, οἱ ἀνθρώποι ὄλοι ζωντοί, κίτρονοι, κοκκαλιάρηδες, μὲ μίτι μαγιά, γαφριασμένα, σπρησμένα, μὲ τίς ἀπαλαίμες ὄρες ἀπὸ τὴ γλῆνα τῆς νοτιάς, μὲ χεῖλια κόκκινα, ξερά, διφραμένα. Ἡ χόρα ὅλη γιομάτη βάλτους καὶ μέσα στὰ βάλτωνερα σπυτιῶνε τὰ βατράγια καὶ κολιμπιτοῦσανε λογιῶνε λογιῶνε σκοπιγρια. Ἐνῶ ἀπένω ἀπὸ τὸ μολυσμένο ἀέρα τεποῦσανε μουγγὰ κίτι μαγιά, περίεργα μιμουῖνια, μὲ ποῖσινα φρεσὰ καὶ μὲ φραγμακερὸ κεντρὸ ποὺ κεντρώνανε τοὺς ἀνθρώπους ; καὶ ἀφρωσταίνανε θανατερά. Οἱ μαννιάδες γεννοῦσανε μισερὰ τὰ παιδιὰ τους, οἱ μήτρες τ' ἀπορορήχανε πρὶν τοῦ καιροῦ, ἢ φτάνανε σὲ μιαν ἡλικίαν καὶ πεθαίνανε σὲ λουλούδια ποὺ τὰ κίσει τὸ χειμωνιάτικο ξεροβόρρι καὶ πέφτουνε μαριμένα, κ' εἶτανε ὅλη ἢ χόρα τὸ πῶ ποῦ γιομάτη ἀπὸ γέ-

(*) Μετὰ σ' ἕνα ἀλύπητο ξεκαθάρισμα τοῦ στουτρου μου, δὲν ξέρω γιὰτι λυπήθηκα νὰ παραδώσω καὶ τὸ δῆγμα αὐτὸ στη φωτιὰ, ποὺ ἀγκάλιασε τὰ λλά. Τὸ φθλάξ, τὸ ξεκαθάρισα, καὶ τὸ στέλω, γρημμένο ἀπὸ τὰ 1907, γιὰ νὰ δημοσιευτῇ σήμερον στὸ Νουμά.

ρους, γρηές και σακατίηδες. Ἡ γῆς ξεροῦσε τὸ σπόρο ποῦ τῆσρόηχανε ἢ τὸν κρατοῦσε ἄγονο στάρορασι λαγόνια τῆς καὶ τὸ φῶς εἶτανε λιγιστὸ καὶ φρημαζεμένο. Κάθε μέρα ἡ πολιτεία ἀντιβοῦζε ἀπὸ τὰ κλάματα τῶ μανέδωνε γιὰ τὰ παιδιὰ ποῦ τὰ διλιάρωνε ὁ Χάρος ἐνῶ οἱ γέροι βουβοὶ παίρνανε τὸ δρόμο μὲ τὴν τσάπα στὸν ὄμο, γιὰ τὸ χωράφι τὸ ἄγονο. Ξένος κανεῖς δὲ ζῦγανε στὴ γῶρα τὴν καταραμένη, καὶ οἱ πολῖτες ἐκεῖνης τῆς πολιτείας δὲν εἶχανε καρδιά καὶ ποδιάρια νὰ τραβήξουνε πάρα ὄξω, μακρὰ ἀπὸ τοὺς βάλτους καὶ τὸ βουνό, τὸ θεόρατο, ποῦ τοὺς ἐκρυβε αἰώνια τὸν ἥλιο, τὸ φωτεινό, τὸ ζεστό, τὸ γλυκὸν ἥλιο.

Μὲ τὴν ἀθῶα παιδιὰτιζη φαντασία μου φαντάστηκα πὸς κάποια μεγάλη ἀμαρτία θὰ εἶχανε κάνει καὶ ὁ Θεὸς τοὺς τιμωροῦσε ἔτσι σκληρὰ, κρύβοντάς τους τὸν ἥλιο.

— Ὅχι— μὴ ἀποκριθῆτε! ὁ γέρος καὶ χαμογέλασε— Στὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ κατοικοῦσε ἓνας δράκος. Κάποτε ὁ δράκος εἶχε ζητήσει γιὰ γυναῖκά του τὴν πρώτη ἀρχοντοπούλα τῆς γῶρας, δὲν τοῦ τὴν δόσανε γιὰ γυναῖκα, καὶ ἀπὸ τότε καὶ κείνος σκληρὸς καὶ ἀνελεῖμνος, θροναῖστικε στὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ καὶ ἀπὸ τὴν κορφὴ του ξαπολουθε ἀπάνω στὴν πολιτεία ὅλα τῆς γῆς τὰ κακὰ ποῦ κάνουνε τὴ ζῆση τῶν ἀνθρώπων πικρὴ, αὐτὸς δὲν ἄφηνε τὸν ἥλιο νὰ πηδήσῃ ἀπάνω ἀπὸ τὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ, αὐτὸς φρημαζεβε τὸ σπόρο μέσα σὲς μῆτρες τῶ γυναικῶν καὶ φρημαζεβε τὴ φρημαζιέριζή του ἀπάνω σὲ ὅλη τὴ γῶρα.

Ταναστενάρματα τῶ μαννίδων ποῦ μισοῦσανε καὶ τὴν πέτρα νὰ ραγίσουνε, δὲ φάντανε ὡς ταῦτιά τοῦ σκληροῦ δράκου, καὶ οἱ ἀνθρώποι δὲν τοὺς τοὺς βιστοῦσε οὔτε τὰ μάτια νὰ σηκώσουνε πρὸς τὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ. Πάντα χάμω νὰ κοιτάζονε καὶ πάντα ζαλισμένοι ἀπὸ τὴν τρομάρα. Πόδι ἀνθρώπιο δὲν εἶχε πατήσει ποτὲ τὸ βουνό κείνο καὶ ὁ νοῦς τους δὲν τὸ χωροῦσε πὸς μποροῦσε ποτὲ ἀνθρώπος ὄχι στὴν κορφὴ μὰ οὔτε καὶ στὰ ριζιά τοῦ βουνοῦ νὰ ζῦγασῃ. Ζούσανε ἔτσι μὲ τὸ φρημαζὶ στὴν γῆ, καὶ ἡ καθεμιά γενιά κληροδοτοῦσε στὴν ἄλλη τὴν γῆ σὲ τῆς γιὰ τὸ δρόμο ποῦ τραβότανε μὲ τὸ σῆμα τῆς δυοτιζαμένης ἐκεῖνης φῶλης.

Ἄξαφνα μιὰ μέρα παρουσιάστηκε ἓνας ξένος στὴ γῶρα. Ἐνῶς ἔβλεπτονόζ, μὲ μεγάλα γαλιὰνὰ μάτια ποῦ καθοραφίζανε ὅλη τὴν ἡσπεράδα μιὰς μερῆς, ὀλόφροτης ψυχῆς.

Ἀπὸ ποῦ εἶτανε φρημένος ὁ ξένος; Τί ἦθε νὰ κίνη στὴ δυστιζαμένη πολιτεία; Ὁ ξένος μὲ καὶ μερῆλα, φωτερά μάτια, σπάρθηκε μιὰ μέρα ἀνάμεσα στὸ ἀπαχανομένο πλῆθος καὶ μίλησε ἔτσι ποικιλιὰ λόγια παρῶνα.

— Ἦρθα νὰ σᾶς σώσω. Ἐγὼ θὰ σᾶς σώσω ἀπὸ τὸ δράκο, ἐγὼ θὰ σᾶς κίνο νὰ ἰδῆτε τὸν ἥλιο.

Τὸ πλῆθος τὸ χαννομένο, τὸν κοιτάζε ἀπορώντας, καὶ ἔπειτα ὅλοι μαζί φωνάζανε βραχνὰ, φοβησιμένα.

— Ἐπὺ, ἐπὺ, καὶ ποῖος εἶσαι σὺ ποῦ θὰ μᾶς σώσῃς;

Ὁ ξένος κούνησε τὸ κεφάλι του μ' ἓνα κούνημα περήφανο καὶ χαμογέλασε.

— Ἐγὼ, καὶ ἐγὼ. Εἶμαι ἓνας ξένος, ἓνας ξένος ἐγὼ εἶμαι φρημένος ἀπὸ μακρομὰ. Σᾶς συμπόνεσε ἡ ψυχὴ μου καὶ ἦρθα νὰ σᾶς σώσω. Κεῖνοι κοιταχτήκανε ἀναμεταξύ τους καὶ τὰ χεῖλια τους ψιθυροῦσανε δειλὰ:

— Νὰ μᾶς σώσῃς; Καὶ πῶς;

— Θάνεβῶ στὸ βουνό καὶ θὰ σκοτώσω τὸ δράκο!

Στάσανε κατὶ χοντροὶ γέλοια. Μὰ κείνος περήφανος, ἀκούητος ξαναεῖπε.

— Θάνεβῶ στὸ βουνό καὶ θὰ σκοτώσω τὸ δράκο.

Στὰ λόγια αὐτὰ μέσα δειγνότανε μιὰ ψυχὴ πλῆμ. μισησιμένη ἀπὸ ἀτέλειωτη συμπάθεια.

Τὸ πλῆθος ὅλο καὶ γελοῦσε βραχνὰ, ζωώδικα.

— Ἀνθρώπινο πόδι δὲν πάτησε οὔτε στὰ ριζιά τοῦ βουνοῦ καὶ πῶς ἐσὺ θάνεβῃς στὸ βουνό; εἶπε ἓνας γέρος ἀσπρογένης, κουνώντας θλιβερά τὸ κεφάλι του.

Ὁ ξένος ξαναεῖπε, μὲ μιὰ θεοτικιὰν περηφάνεια σπληνώνοντας τὰ μάτια του σὲ κάποιο μακρινό σημάδι, σὰ νὰ ὄνειρευότανε.

— Ἐγὼ θάνεβῶ ὡς στὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ καὶ θὰ σκοτώσω τὸ δράκο.

— Εἶναι χιλιάδες λεῖρες ἀπὸ δῶ τὸ βουνό, εἶπε ὁ γέρος.

— Ἄς εἶναι.

— Κανεῖς δὲν ξέρει τὸ δρόμο.

— Θὰ τὸν βρῶ ἐγὼ.

— Ὁ δράκος τρώει ἀνθρώπους.

Ὁ ξένος κούνησε ἀδιάφορα τὸ κεφάλι του.

— Κ' ἐγὼ ἓνας ἀπὸ αὐτούς.

Ὁ γέρος τὸν κοιτάζε στὰ μάτια.

— Τί ζητᾷς; τὸν φώτισε.

— Νὰ σᾶς σώσω, ἀποκριθῆκε κείνος χτυπώντας δυνατὰ τὸ πόδι του χέμω.

— Ποῖος εἶσαι πορκαῖσσε;

— Κανεῖ. Μόνος μου ἦρθα. Μ' ἔφερε ἡ ψυχὴ μου ἔως ἐδῶ. Ἡ καρδιά μου μοῦφρεξε νὰ βρῶ τὸ δρόμο ἀπὸ τὴ μακρομὴ κατοῖδα μου ἔως τὴ γῶρα σᾶς.

— Ἀὐτὸ ἔχομε ἀνάγκη. Νὰ φεγγῆ! φωνάζε τὸ πλῆθος, καὶ μιὰ βουὴ πνιχτὴ ἠψώθηκε κατὸ ἀπὸ τὸ συννεριασμένο, τὸ πολυφένιο οὐρανό.

— Καλὰ! Φεγγῆ! Καλὴν ἀντάμωση μιὰ πέτρα! Τὸν εἶδανε νὰ φεγγῆ μὲ μιὰ περήφανη περπατημὰ. Τί ἀνθρώπος! Δὲν εἶτανε αὐτὸς σὺν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις! Ἡ ματιὰ του αὐτονοῦ ἐσπάζε τὸ σκοτάδι σὺν ἀστροπῆ, καὶ τὰ λόγια του εἶτανε βαρεὰ σὲ πολυφῆ.

Σὲ λίγο ἔπαψε καθε λόγος γιὰ τὸν παρῶνα αὐτὸν ξένο. Σύννεφο εἶτανε καὶ πέρισε. Ἡ ζοῆ στὴ δυστιζαμένη πολιτεία κλυνοῦσε σὰ μαῦρο λατῆμ. Τὸ βουνό ἄλλωνε πάντα τὸ μαῦρον ἦροιο του, τὰ νερά σὲς λίμνες προκινίζανε σάπια, μαρούδια φρημαζερά ταιμλοῦσανε τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ἀνθρώποι ὅλοι περπατοῦσανε σκυφτὰ καὶ σὲ καθε περπατησιὰ ξέχουσε καὶ ἓνα βραχνό μέσο ἀπὸ τὰ στήθια τους....

Περάσανε χρόνια καὶ χρόνια.

Κάποτε ἀκούστηκε μιὰ φωνή.

— Νά, κάποιος ἐρχεται!

Ὅλοι μάζωχτήκανε νὰ ἰδοῦνε ποῖος εἶναι. Μὰ τὰ μάτια τους ἀπὸ τὸ σάψιμο εἶτανε κοντόφωτα καὶ δὲ ξεχωρίζανε ἀπὸ μακρομὰ.

Ὁ ξένος ζῦγωσε καὶ χαροέτησε. Δὲν τοῦ ἀποκριθῆκανε μὴ κουνήσανε τὰ κεφάλια τους. Εἶτανε ἓνας γέρος. Ἄσπρα τὰ μαλλιά του, ἄσπρα τὰ γένεια του, μὰ τὸ βλέμμα του φωτερό, πλατύ. Θὰ ἐρχότανε ἀπὸ μακρομὰ. Τὰ πόδια του γυμνά, πληγασμένα, τὰ ποῦχη του κορρασιασμένα, τὰ μαλλιά του μακρομὰ, ἀνακατωμένα, ἀχτένιστα ἀπὸ καιρό. Τὸ προσωπό του γαλήνιο, μὰ βαθειὰ ἀλλοιωμένο, τὸ κούτελό του πλατύ, ἄσπρο,

συννεφιασμένο. Ἄπο πού ἐρχότανε; Τί ἦρθε νὰ κάνῃ; ὁ πρωτόγερος βγήκε τότε μπροστά ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ τονε ρώτησε.

— Ποιὸς εἶσαι ξένε; Τί θέλεις στὴ χώρα μας;

— Δὲ μὲ γνωρίζετε; Κοιτάξτε με καλύτερα, τοὺς ἀποκρίθηκε καλύτερα.

Τονε κοιτάζανε καλὰ καλὰ.

— Δὲ σὲ γνωρίζουμε; Τί ἦρθε νὰ κάνῃς στὴ χώρα μας;

Ἐξένος ἀλαφρογέλασε φχαριστημένα.

— Ἦρθα νὰ σᾶς σώσω! Ἀνέβηκα ὡς τὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ!

Κοιταχτήκανε ὅλοι μὲ ἀπορία.

— Ἐσύ, ἐσύ, μπότερες καὶ ἀνέβηκες ὡς τὴν κορφὴ; ρωτήσανε.

— Περπάτησα χρόνια καὶ χρόνια, τὰ πόδια μου πληγιάσανε, τὰ γόνατά μου λυθῆκανε στὸ φαρμακρον ἀνήφορο. Ξεκίνησα νῆς καὶ κατεβαίνω τώρα γέρος μὲ ἄσπρα μαλλιά. Δὲ μὲ θυμᾶστε; Κοιτάξτε με λοιπὸν καλύτερα!

Ἐνας γέρος τότε τὸν ἀναγνώρισε.

— Ἄ! εἶσαι σύ; Πῶς καντάντησες ἔτσι; Μὰ πῶς γίνεται αὐτό; Εἶναι πορετὸ τέτοιο θᾶμα; Κι ὁ δράκος, ὁ δράκος μὲ τὰ μεγάλα κοφτερά δόντια;

Ἐξένος γέλασε δυνατὰ καὶ κοιτάζε περήφανα κατὰ τὸ βουνό.

— Ψέμματα, ὅλα ψέμματα! Κανεὶς δράκος δὲν κατοικεῖ στὸ βουνό. Τὸ γύρισα ὅλο πέρα πέρα. Κανένα δράκο δὲν εἶδα. Μὰ εἶναι κεὶ κατὰ τὸ βουνό μιὰ χώρα θεοτικιά γιὰ νὰ πῆξετε καινούρια πολιτεία. Ἐκεῖ ὁ ἥλιος βλογγεῖ τὴ γῆ, ἐκεῖ ὁ οὐρανὸς εἶναι γαλάζιος, ὁ αἶρας διάφανος, τὰ ποινιά κελαιοῦνε στὰ δέντρα ποὺ ἰσχυρόνται γιγάντια. Ἐλάτε γλήγορα νὰ φύγομε ἀπὸ τὴν καταραμένη αὐτὴ πολιτεία καὶ νὰ χτίσομε ἐκεῖ κίτω μιὰ νέα πατρίδα. Ἐμπρός, Ἐλάτε ἀπὸ πίσω μου.

Ἐκανε λίγα βήματα. Κανεὶς δὲν κοιμήθηκε ἀπὸ τὴ θέση του. Σὰ χιωνωμένοι στεκότανε ὅλοι καὶ τονε κοιτάζανε. Νὰ καταλάβανε τάχα τί τοὺς εἶπε;

Τοὺς ξαναμίλησε.

— Ἐλάτε, ἐλάτε.

Ἀκούνητοι ὅλοι τους.

— Ἐλάτε. Ἀυτηθῆτε τὸν ἑαυτὸ σας, τὰ παιδιά σας. Μιὰ χώρα βλογγεμένη κατεροσεῖ νὰ σᾶς χαρίσῃ ὅλους τοὺς θεσηνοὺς της. Μιλιά ὅλοι.

Ἐξένος τοὺς κοιτάζε σιωπῶντας. Μιὰ ἄπειρη συμπονώ σκέπαζε τὸ πρόσωπό του. Τὸ κούτελό του φαινότανε πιὸ συννεφιασμένο τώρα.

Ἄξαφνα σηκώθηκε μιὰ βουή μέσα ἀπὸ τὸ πλῆθος.

— Ψέμματα, ψέμματα. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ἀπατεώνας ποὺ ἦρθε νὰ μᾶς χαλάσῃ τὴν πίστη μας τὴν πατροπαράδοτη. Ὁχι. Ζῆ ὁ δράκος, κι ὅποιος λέει πῶς δὲ ζῆ, εἶναι ἀπατεώνας, βροντοφώνησε ἕνας γέρος κουνώντας τὴ μαγκούρα του στὸν ἄερα.

— Στους κριτάδες, στους κριτάδες, φώναξε τὸ πλῆθος; καὶ σὰν κῆμα ποὺ τὸ φέρνει ὁ ἄνεμος κουνήθηκε κατὰ τὸν ξένο μὲ κακοὺς σκοποὺς.

Τότε ὁ πρωτόγερος στάθηκε μπρός τους καὶ εἶπε.

— Μή, μή, κανεὶς νὰ μὴ τὸν πειράξῃ. Νὰ τονε φέρουμε στους κριτάδες, κ' οἱ κριτάδες θὰ τονε διακόσουνε.

Τονε φέρανε στους κριτάδες. Τὸ πλῆθος στάθηκε γῦρο μὲ σεβασμό. Ἐξένος σταύρωσε μὲ περη-

φάνεια τὰ χέρια στὸ στήθος σὰ νῆθελε νὰ προσευχηθῆ καὶ βύθισε τὴ ματιὰ του στὸ ἐνθρόπινο ἐκεῖνο κῆμα ποὺ τὸ ἀνατάραξε ὁ ἄνεμος τῆς ὀργῆς. Οἱ κριτάδες ἀσπρομάλληδες, σκυρτοί, ἀψηλά ραβδιά κρατώντας στὰ χέρια, καθόντανε ἀπάνω ἀπάνω σὲ κἀτι μεγάλες, πραισιμισμένες, ὑγρὲς πέτρες ἀντὶ γιὰ σαμινιά.

— Ζόγωσε, εἶπε τοῦ ξένου ὁ πιὸ γέρος.

Ἐξένος ἔκανε ἕνα βῆμα πρὸς τὰ ἔμπρός, ἀτάραχος, περήφανος; μιὰ λύπη μοναχὰ ἔδειχνε τὸ πρόσωπό του σὰν κοιτάζε τὸ πλῆθος ποὺ μοῦγκριζε γῦρο του.

— Ξένε, ἦρθε νὰ μᾶς χαλάσῃς τὴν πίστη μας, τὴν πίστη ἐνὸς λαοῦ, ποὺ μᾶς τὴν κληρονομήσανε οἱ προγόνου μας ποὺ εἶναι θαίμενοι ἐδῶ σ' αὐτὴ τὴ χώρα, τὴν ποτισμένη μὲ τὰ δάκρυά μας. Τί λές; Πιστεῖς στὸ δράκο;

— Ὁχι, ἀποκρίθηκε ὁ ξένος καὶ κούνησε τὸ κεφάλι του λυπητερά.

— Γιατί; Ξαναρώτησε ὁ γέρος.

— Πῶς νὰ πιστέψω ἀφοῦ δὲν τὸν εἶδα. Τὸ βουνὸ τὸ γύρισα ἀπὸ ἄκρη σὲ ἄκρη. Δράκος πουθενά. Μιὰ μακαριστὴ χώρα ὅμως σᾶς περιμένει ἐκεῖ ἀψηλά. Ἀφήστε γλήγορα τὴν καταραμένη αὐτὴ πολιτεία πρὶν κι ὁ τελευταῖος ἀπὸ τὴ γενιά σας τὴ φαρμακοποτισμένη, πέσει νεκρὸς κι ἀφανιστεῖ ὅλη ἡ φυλὴ! Ἀκούστε με! Τὸ καλὸ σας θέλω! Ἀσπρίσανε τὰ μαλλιά μου ὅσο ν' ἀνεβῶ τὸ βουνὸ καὶ τὰ πόδια μου πληγιάσανε μέσα στὰ γκάθια. Χάρη ποῖτε νὰ μοῦ χρωστώτε ποὺ σᾶς ἔβγαλα ἀπὸ τὴν πλάνη. Φύγετε τὸ γλιγορῶτερο ἀπὸ δῶ.

Γιὰ μιὰ στιγμή τὸ πλῆθος στάθηκε βουβό. Τὸ βουνὸ βυθισμένο σὲ μαύρη καταχνιά ἄπλωνε σὰ σάβανο ἀπάνω στὴν πολιτεία τὸ μαῦρον ἥσκιό του, κι ὁ οὐρανὸς μολυβένιος, χαμηλός, πλάζωνε τὴς φρυγὲς ἐνῶ ὁ βορριάς ράντιζε τὰ πρόσωπα μὲ χοντροὺς στάλες παγωμένου νεροῦ.

— Οἱ γονιοὶ μας πιστεύανε. Καὶ μεις πιστεύουμε, εἶπε βραχνὰ ὁ γέρος.

— Πιστεύουμε, πιστεύουμε, ἀλλάμιαζε βραχνὰ τὸ πλῆθος.

Ἐξένος σωποῦσε ἀτάραχος. Ἐπειτα εἶπε.

— Ἀυτηθῆτε τὸν ἑαυτὸ σας, τὰ παιδιά σας, τὴ φυλὴ σας.

Ἡ φωνὴ του εἶτανε τριφερὴ κ' εἶχαν ἕναν προφητικὸν τόνο τὰ λόγια του. Ὁ γέρος ἔσκυψε ἀκόμα πιὸ πολὺ τὸ κεφάλι του σὺλλογισμένος, ἔμεινε κάμποση ὥρα ἀτίλητος κ' ἔπειτα εἶπε, μὲ χροῖα φωνῆς.

— Ἦρθε νὰ πεθάνῃς!

Τὸ πλῆθος ἀκούοντας τὴν ποθητὴ λέξη ἀντιβούισε.

— Νὰ πεθάνῃ, νὰ πεθάνῃ!

Ἐξένος ποὺ σφύριζε κείνη τὴ στιγμή στοιγὰ, πῆρε τὴν μικρὴ τὴ λέξη καὶ τὴν ἔφερε μακριὰ μὲ κρυφὴ χαρά.

Ἐξένος γέλασε κοιτάζοντας πονετικά τὸ πλῆθος.

— Ἀυτήσου τὴ ζωὴ σου, ξαναεἶπε ὁ γέρος.

Ἐξένος γέλασε πάλι πιὸ δυνατὰ.

— Ἀυτάμαι γιὰ σᾶς, γιὰ τὴ φυλὴ σας ποὺ σὲ λίγο δὲ θὰ βροσκαται οὔτε ἕνας ἀπὸ σᾶς, εἶπε ἕσυχνα μὲ ἄπειρη θλίψη.

— Νὰ πεθάνῃ, νὰ πεθάνῃ ὁ ἄπιστος, ροιλιότανε στοιγὰ τὸ πλῆθος.

Ἐξένος γύρισε καὶ τοὺς ἔβρηξε μιὰ ματιὰ. Μολύβι λιωτὸ εἶτανε ἡ ματιὰ του καὶ σὰ ξηματισμένον

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ἰδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὀδὸς Πραξιτέλη 29 (ἐπάνω πάτωμα)

Συνδρομὴ χρονιάτικη: Δρ. 20.

Βρίσκεται σὲ ὅλα τὰ κίосκια καὶ πωλιέται 20 λεπτά τὸ φύλλο.

— Τὴν ἀντιπροσωπεία τοῦ «Νουμά» τὴν ἔχει τὸ ΑΚΑΔΗΜΑΓΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ Ε.Κουκλάρα (ὁδὸς Ἀκαδημίας 53, ἀντικρὸν στὴ Ζωοδόχο Πηγῆ). Ἐκεῖ γράφονται συνδρομητές, πωλιῶνται περασμένα φύλλα κτλ. κτλ.

— Στὴ Θεσσαλονίκη ὁ Νουμάς πωλιέται στὸ Βιβλιοπωλεῖο Καστριάνη καὶ Γεωργαντᾶ (ὁδὸς Ἐλ. Βενιζέλου ἀρ. 105.

χαμηλώσανε ὅλοι τους τὰ κεφάλια.

— Καλὸ θέλησα νὰ σᾶς κάνω, ἀδέρφια μου. Γιατί νὰ πεθάνω;

— Νὰ πεθάνῃ, νὰ πεθάνῃ, ποῦ γκροσε τὸ πλήθος Ὁ ξένος γέλασε καὶ σταύρωσε πάλι τὰ χέρια. Ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή δὲν ξανάνοιξε πιά τὸ στόμα του νὰ πῆ λέξη.

— Κρεμάστε τον ἀπὸ τὸν ξερὸ τὸν πλάτανο, εἶπε ὁ γέρος καὶ σηκώθηκε ὄρθιος γιὰ νὰ φύγῃ. Οἱ ἄλλοι τὸν ἀκολουθήσανε σκυφτοί, ἀκουμπώντας στὰ πηλά ραβδιά τους. Τὸ κύμα τοῦ λαοῦ ξεχύθηκε σὲ ὅλη τὴν πολιτεία.... Ἡ πένιθμη συνοδεία μὲ τὸν ξένο στὴ μέση, ἀτίραγο πάντα, μὲ τὸ κούτελο μόνο πιὸ πολὺ συννεφιασμένο, προχωροῦσε τώρα πρὸς τὸν ξερὸ τὸν πλάτανο, ὄξω ἀπὸ τὴν πόλη. Ζύγωνε νὰ βραδεύσῃ καὶ οἱ νυχτερίδες λαλοῦσαν στριγγὰ πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ ξένου. Ὁ ἡσκιος κατέβαινε ἀπὸ τὸ βουνὸ νὰ σαβρανῶσῃ τὴν πολιτεία στὸν κουρασμένο ὕπνο τῆς νύχτας καὶ ὁ ἄνεμος ἔφερε τὸ μακρινὸ βοητὸ τῶν κωμιῶν, κνηγνημένονε στὸ ἄγριο πέλαγος.

Σὰ φτάσανε στὸν ξερὸ τὸν πλάτανο, ὁ ξένος χαμογέλασε.

— Ἐχετε γιὰ, ἀδέρφια μου, εἶπε καὶ ἀνέβηκε χαρούμενος στὴ θηλειὰ ποὺ τονε περίμενε δεμένη σ' ἓνα χοντρὸ κλάδο. Ὁ πλάτανος τινάχτηκε σὰν τρομαγμένος στὸ βάρος τοῦ κορμοῦ, καὶ ἓνα πουλάκι κουρνιασμένο κάπου φτερούγισε τρομαγμένο....

Φύγανε φχαριστημένοι γιὰ τὸ ἔργο τους. Σιγαλιὰ μέσα στὴ μαύρη ἐρημιὰ ποὺ πάγωνε τὴν ψυχὴ.

Μὰ νὰ. Περπατησιὲς ἀκούγονται. Ἐνα παιδί ὡς δώδεκα χρονῶν πετάχτηκε μέσα ἀπὸ τὴν κουφάλα ἐνοῦ δεντροῦ ὅπου εἶτανε τριπωμένο. Πλήγορα γλήγορα ἀνεβαίνει στὸν πλάτανο, βγάζει ἓνα μαχαιράκι ἀπὸ τὸν κόρφο του καὶ ἀρχίζει νὰ κόβῃ τὸ σκοινὶ τῆς θηλειᾶς. Τὸ κορμὶ πέφτει κάτω βαρύτερο ἀκόμα. Ζῆ ἀκόμα. Τὸ παιδί κολλάει τὰ χεῖλια του στὸ στόμα τοῦ ξένου.

— Πατέρα—τὸς λέει τρομαγμένο—δεξέ μου τὸ σρόμο ποὺ μπορεῖ νὰ νεβῆ κανεὶς στὸ βουνό.

Τὸ πρόσωπο τοῦ ξένου γίνεται λαρὸ ἀπὸ κάποια εὐχαρίστηση ποὺ γλυκαίνει τὶς ὑστερονες στιγμὲς του. Ἀγκαλλιᾶζει τὸ παιδί, δαίχνει μὲ τὸ δάχτυλό του πρὸς κάποια διεύθυνση, καὶ ἔπειτα κλείνει τὰ μάτια του γιὰ πάντα. Ὁ μαθρος ἡσκιος τοῦ βουνοῦ σκεπάζει τὸ νεκρὸ, ὁ ἄνεμος φέλνει τὸ μοιρολόι, καὶ τὰ ξερὰ κλαδιὰ τοῦ γέρο πλάτανο δέρονται θλιβερὰ ἀπὸ πάνω του...

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΦΑΝΤΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

MEHR LICHT!

Αὐγὴ: καὶ φεύγει ἡ νύχτα νὰ κρυφτεῖ,
Βράδι: καὶ ἡ νίκη πάλι στὸ σκοτάδι.
Τοῦ κάκου οἱ στεναγμοὶ σου, ὄνειρευτή:
Μιὰ ἡ νίκη στὴν Αὐγὴ καὶ μιὰ στὸ βράδι!
Μονάχα ὅταν ὁ ἥλιος θὰ σβυστεῖ
Καὶ σύ γενεῖς, πλανήτη μας, ρημάδι,
Θὰ συντριφτοῦν τοῦ νόμου τὰ σενιὰ,
Μὰ νικητὴς θὰ μείνει ἡ Σκοτεινιά.

ΣΤ' ΑΚΡΟΘΑΛΑΣΣΙ

Βαριά καὶ σκοτεινὰ τὰ βογγητὰ σου,
Θάλασσα αἰώνια! Πόθος ἡ καμὸς
Τὰ τρισβαθα ταράζει σωθικά σου;
Εἶναι τῶν περασμένων ὁ χαμὸς,
Ἡ ἀνάπαψη ζητοῦν τὰ κύματά σου
Κι' ὁ αἰώνιος πιά σὲ κούρασε δαρμὸς;
Μὴν εἶν' ἡ Ἀθανασία καταραμένη,
Κι' εὐλογημένος μόνον ὅποιος διαβραίνει;

ΘΑΛΑΣΣΑ!

Θάλασσα αἰώνια! οἱ σκοτεινοὶ σου θρηνοὶ
Δὲ σώνονται, καὶ τ' ἄγρια βογγητὰ!
Ὅπου διαβατικοὶ φυτρώνουν κρῖνοι,
Σὰν πεταλούδα καὶ ἡ χαρὰ πετὰ!
Τ' ἀθάνατο τὴν πίκρα μόνον πίνει
Καὶ θὰ γελοῦν μονάχα τὰ φθαρτὰ;
Τάχα γι' αὐτὸ ἡ ψυχὴ κρυφοστενάζει,
Τὰ ρόδα τῆς ἀγάπης σὰν κοιτάζει;

ΝΥΧΤΑ

Σὲ ὄνειρα τὰ πουλιὰ παραδοθήκαν,
Κι' οἱ λεῦκες καὶ οἱ δαρνοῦλες, στὴ δροσιά:
Τοῦ ἀγέρα τὰ φτερὰ καὶ αὐτὰ κλειστήκαν,
Καὶ κλεισμένη ἡ μικρὴ, βουβὴ ἐκκλησιά.